

Zdaj govori dr. Jan. Bleiweis o tem, kako bi si Vipavci z zgodnjim sadjem lahko napravili veliko večo kupčijo z velikim dobičkom. Bog je dal vipavski dolini — je govornik rekel med drugim — tako milo podnebje, da zori sadje veliko poprej kakor drugej na Kranjskem. To je posebna privilegija Vipavi. Treba le, da sadje ni samo zgodnje, temuč da je tudi žlahno, ali kakor Vipavci pravijo, pitano. Po takem sadju bodo segali ne le Ljubljancje in Gradčani, temuč tudi Dunajčanje in še daljni ljudje, saj železnica dela, da zdaj nikamor ni daleč. Že neumrli Vrtovec je to s živo besedo povdarjal v svoji „Vinoreji“. Po vsem tem našteva dr. Bleiweis zgodnje žlahne češnje, hruške, breskve in grozdje, katerih naj bi Vipavci prav obilo zasadili in si tako zagotovili vsakoletno gotovo veliko kupčijo. Naposled navetuje sledeče: 1) iz zbora današnjega naj še pošlje odprto pismo vsem vipavskim gospodarjem v smislu mojega govora; 2) do podružnice kmetijske v Vipavi naj se pošlje prošnja, da na vso moč dela na izrejo pitaneega zgodnjega sadja; 3) predsedstvu prihodnjega tabora vipavskega naj se želja izreče, da na dnevni red stavi govor o pospehu vipavskega trgovstva s sadjem; 4) sadje- in vinorejcem, ki zasade tacega sadja in grozdja veliko, naj se naklonijo premije v denarjih; 5) prihodnji sadni in vinski šoli na Slapem naj se priporoči izrejevanje tudi tacega zgodnjega sadja in grozdja. — Vsi predlogi so bili enoglasno sprejeti.

Odbornik g. Peter Kozler je v tehtnem govoru razložil potrebo, da bi se vožnina mnogotere živinske klaje na železnici znižala. Dokazavši veliko korist kmetijstvu, ako je živinska klaja dober kup, in da v mnogih fabrikah so ostanki njihovega obrtništva prav dobra klaja, al prevaževanje njeno iz kraja v kraj po železnici je silno drago, stavi naposled predlog: naj se zaradi znižanja vožnine družba kmetijska obrne do ministerstva kmetijstva. — Enoglasno se je sprejel predlog.

Gledé na to, da je takrat grof Potocki, ministerstva predsednik, zopet prevzel vodstvo poljedelskega ministerstva, stavi dr. Lovro Toman predlog, naj družba kmetijstva po telegrafični poti mu izrazuje svoj poklon in zaupanje, da se po deželnem zboru sklenjene, deželi naši sila potrebne poljedelske postave kmalu rešijo. — Predlog se je sprejel z vsklikom.

Predlog gozdarja g. Scheyer-a o davku tacih žag, ktere les v svojih gozdih izdelujejo, je bil glavnemu odboru v rešitev izročen.

Naposled je g. Šolmajer, oskrbnik družbenega vrta, pričujoče ude pogostil z mlečno kavo, narejeno z zgoščenim (kondensiranim) mlekom, ki ima to veliko prednost pred drugim mlekom, da se dá ohraniti dolgo časa in prepeljevati v daljne kraje, — tedaj je kupčijstvu posebno pripravno. Kava je bila prav okusna.

S kratkim ogovorom sklene predsednik jako zanimiv zbor ob 3. uri popoldne.

Za kratek čas in poduk.

Mojster skaza.

(Konec.)

Ako se po mestih mojstri-skaze najdejo in se ž njimi taka godi, — o rakova mast! kaj bo pa še le po deželi — po kmetih! Okoli po vaséh je več umnih, ročnih, brhkih in poštenih rokodelcev, kateri se še zeló mestnih ne vstrašijo; vendar število mojstrov-skaz povsod premaguje. Na deželi ni ti treba daleč iti, da bi videl léno zdelane, napak narejene in skažene reči. Izdelke boš videl večkrat prav iz debelega, brez nikakih primer, da si jih žalosten, da te srcé boli. — Tukaj

je ta močno občotal, zakaj? — pretesno obuvalo ga je zatišalo in hudo oglodalo, da naprej ne more. — Na unem tam-le visé oblačila kakor na drogu; kaj mu neki je? ali hira, se suši ali bo poginil? — o kratko nikar! nameril se je na neumnega krojača ali žnidarja, ki nič ne zastopi. — Ta ti britev nabrusi, da menj reže kakor popred, — uni ti za dobro plačilo konja zakuje, da ga 4 tedne več vpreči ne moreš. Mojster ti klobuk naredí; le enkrat greš ž njim na dež, pa ti je kakor cunjca. Zidar spodbije pege izpod mosta, in most se pogrezne. Trdno peč ti lončar obeča, pa trikrat jo zakuriš in že vsa je razkuhana. Kolár ti svoje poštenje in dušo zastavi, da ti bo iz uzorjenega lesá voz napravil; na njega besedo se zanesesh, draže mu ga plačaš in daš ga lepše okovati, pa za tri mesece se špice objužejo in plavajo v mazilu, da, od njega spečan, se sramuješ, jeziš in si prisiljen dati ga prekovati. Kakega imena so vsi taki in enaki rokodelci vredni? in uni, ki vam na vaših hišnih zidovih od zunaj s ceglovo moko trivoglate mamke božje in druge svetnike naredé, kateri s svojo grdobo memogredoče več žalijo kakor mečijo; ali kraški kamnarji, kateri kakor samoúki, na velike kamenene križe nekaj, kakor slečeno žabico (urha) izrežejo, in to ima pomeniti? ne — tukaj ne — nam ni pripuščeno najsvetejšega imena izreči! Ali niso vsi ti mojstri-skaze?

Od kod pa pride, da so rokodelci tako malo prida ali malo koristni? Eni so samouki; od tacih je težko misliti, da bi se bili rokodelstva prav učili, ker niso imeli priložnosti več časa gledati, kako pravi mojstri kako reč ročno, čisto in po pravih merah izdelujejo. O tem, kar umeten rokodellec naredí v dveh urah, se mudí samouk večkrat celi dan, in vendar si dá zaslužek po zamujenem času plačati. Drugi so se učili rokodelstva pri takih, kateri ga sami niso znali; so bili pri njih pogostoma več časa brez dela, in so se ž njimi za uk na najkrajši čas, ki je mogoče bilo, zmenili. Komaj zná otročaj žaganico prežagati, in je še ne prav pooblata, pa že meni, da je mizar in da bi na svojo roko začel delati. — Tudi smetí in zvržki mestnih rokodelstev se po vaséh razpasejo. Leni delavci, katerim ni bilo mar, da bi se bili rokodelstva prav izučili in kateri niso imeli pri nobenem mojstru obstanka, pridejo na deželo; iz prvega se držé prešerno, pa hitro jim srce upade in tako pomnožijo očitno število mojstrov-skaz.

Vsi ti, posebno pa poslednji, ki iz mest pridejo, se sami uverijo, da je kmet zarobljen, da nič ne razume, da je za-nj hitro kaj prav storjeno, in da se dá oslepariti. O neumni, zamazani rokodelci, kako sami sebe slepíte! Kmet ni več tako neveden, kakor ga štejete. Kdor je vaje vsako kmetijsko delo ne le samo prav, temuč tudi čisto in lično storiti, ko gré v mesto, vidi lepe, prav narejene in prijetne izdelke, popraša za njih kup, in v tem hipu se prepereča, da mora domá slabo narejene reči veliko draže plačevati. To ga ogreje, da sklene za naprej gorših rokodelcev si poiskati. Beštri fantje po deželi, kateri se snažno držijo, in ktere mika, tudi spravno nositi se, z bistrim očesom vädle razložijo, kdo zná oblačilo ali obuvalo najbolj prav narediti. Vsaka novo izmišljena prav in po lepih merah narejena, ali bolj pripravna reč, naj bo orodje, posoda ali karsikoli bodi družega, se mladim ljudém dopada; večkrat ne dajo ne mirú ne pokoja, dokler stariši tega v hišo ne pripravijo. Kjer se koli na deželi umeten in pošten rokodellec vstavi, so ga ljudje veseli; srečne se štejejo, da so ga dobili. Tudi je začelo število tacih rokodelcev po vaséh čedalje množiti se. In tako je prav; oni imajo zaslužek, ljudje pa čedno in dobro delo!